

KANADA KÜTÜPHANELERİ ve KÜTÜPHANECİLİĞİ*

Laurent - G. Denis, Editör

II

7. British Columbia'daki Kütüphaneler**

Bir çok öteki Kanada illeri gibi, British Columbia'nın alanı geniş, fakat nüfusu azdır. Dağlık yerlerin çoğunda oturulmaz ve bunlara kolay ulaşılamaz. Topluluklar deniz kıyısı ve ırmaklar boyunca ve dağ silsileleri arasındaki vadilerde yerleşmiştir. Nüfus ilin güneybatısında yoğunlaşır. Toplam 2.7 milyon kişinin üçte bir kadarı, iki önemli şehir olan Vancouver ve Victoria'nın çevresindeki alanlarda yaşar. İlin ekonomisi, esas itibarıyla ormancılık, madencilik ve balıkçılığa, ikinci derecede de fabrikacılığa dayanır. Kanada'nın en batısındaki il olarak, ülkenin Büyük Okyanus'a ve çevresindeki Asya ve Güney Amerika ülkelerine uzanan bulvarıdır.

British Columbia'nın coğrafya, nüfus ve ekonomisi kütüphanelerinin durumunu etkiler. Sakinlerinin belirtilen dağılımı, kütüphane materyallerine ülke boyunca erişimi sağlamak için özel ölçüler gerektirmiştir. Bölge sistemlerinin ve ağlarının gelişmesi, ildeki kütüphane hizmeti tarihinin ilgi çekici ve temel görünümü olmuştur.

1979'da çıkarılan Kütüphane Kanunu, kütüphane hizmetlerinin bölgesel ve yersel temel üzerine kurulmasını öngörür. Halk Kütüphanesi Derneği, Kanun'a göre, 5.000'den az nüfuslu topluluklara kütüphane hizmeti sağlayan en küçük birimdir. Belediyelere ait halk kütüphaneleri daha büyük merkezlerde kurulabilir. Bölge kütüphaneleri, iki veya daha çok belediye ya da okul bölgesi arasındaki anlaşma ile oluşturulabilir. Kanun, daha büyük bir hizmet birimi olarak, bir veya daha çok bölgeden oluşan bir yöreye de, birleşik bir halk kütüphanesi sistemi kurma iznini verir. Son olarak, mevcut kütüphaneler federe bir halk kütüphanesi sistemi, yani kütüphanelerin kendi yersel muhtarlıklarını sürdürdüğü ortaklaşa bir atılım için anlaşabilirler.

* Yazının baş tarafı, Bülten'in bu (XXXI.) cildinin (3. sayı), 128-148. sayfalarında.

** Bölümün yazarı Basil Stuart-Stubbs, Vancouver'deki British Columbia Üniversitesi Kütüphanecilik Okulu Müdürüdür.

Kanun'un ilgi çekici bir özelliği, halk kütüphaneleri kurullarının «bir hizmet alanındaki kütüphane servislerinin ortak yönetimi» için okul, kolej, kuruluş ve üniversitelerin yönetici kurulları ile anlaşmalara girmesine izin veren özel tedbirdir.

Kanunda öngörülmemekle birlikte, kanunî olarak tanınan bir toplum kuruluşunca desteklenen okuma merkezleri, hükümet desteğine mazhar olur. Bunlar Brisco (nüfusu 150 kişi) ve Wilson Creek (425 kişi) gibi haritaya alınması güç yerlerde bulunmaktadır.

Şimdiki durumda bu kanunun hükümleri altında bulunanlar şunlardır:

K a t e g o r i	Sayı	Hizmet edi- len nüfus	Kıtap mevcudu	Ödünç verilen
Halk kütüphanesi dermeleri	44	179.798	594.527	1.359.461
Belediye halk kütüphaneleri	7	341.414	814.578	3.289.510
Bölge kütüphaneleri	3	848.974	1.079.420	6.616.065
Birleşik halk kütüphanesi sistemi	1	147.491	368.170	960.923
Federe halk kütüph. sistemi	1	805.804	1.926.297	8.647.001
Okuma merkezleri	20	10.039	32.476	6.764

Tek federe halk kütüphanesi sisteminin Büyük Vancouver alanında bulunduğu ye sekiz bağımsız belediye kütüphanesini içine aldığı belirtilmiştir.

Böylece 2,3 milyon il yurttaş kütüphanelerin hizmet alanına alınmakta ve belediye, bölge ve il yönetimleri aracılığı ile mali yönden desteklenmektedir. Fakat, ilin uzak merkezlerinde bulunan küçük yerleşim yerlerindeki madenlerde ve ormanlarda çalışan bir çok yurttaş kütüphane hizmeti beklemektedir. Büyük toplulukların dışında yaşayan böyle kişiler, İl Yönetimi'nin Kütüphane Hizmeti Şubesinde sağlanan posta ile ısmarlama hizmetine kavuşmuşlardır.

İlin eğitim sistemi de nüfus dağılımının özel niteliğini yansıtır. İlk ve orta dereceli okullar, çok tecrit edilmiş topluluklardaki böyle çocuklara özgü bir İl Mektupla Öğretim Okulu ile desteklenerek, il alanı boyunca dağılır. İki Büyük Vancouver bölgesinde ve biri Victoria'da bulunan üç üniversite; Nelson iç topluluğunda, öteki üniversitelerin uzaktan verdiği kurslar için gezici dağıtım hizmeti gören bir üniversite merkezi; on dört kolej; ve, meslekî ve teknik öğretimde kariyer sağlayan altı enstitü vardır. Bu enstitülerden biri olan Açık Öğretim Enstitüsü İngiliz Açık Üniversitesi'ni örnek alır ve ilin her yerindeki yurttaşlara meslek sertifikalarından bakalor ya derecelerine uzanan bir nitelikler çeşitlenmesine önderlik ederek, kurslar sağlamak için televizyondan, ses kayıt bantlarından ve basılı materyallerden yararlanır. Hükümet, geçen yıl, eğitimin desteğindeki bir televizyon yapımı ve yayımı kolaylığı olan Batı Ağı'nı oluşturdu. Birlikteki bu kuruluşlar her

yurttaşa, bulunduğu yere bakılmaksızın, her seviyedeki eğitim için fırsat yaratmağa çalışırlar.

Eğitim yapısını destekleyen kütüphaneler, hükümetin siyasî isteklerini ve yurttaşların ihtiyaçlarını karşılamağa girişirken, ilin nüfus dağılımı gerçeklerini yansıtır. Üniversiteler çok nüfuslu yerlerde olup en büyük dermelere sahip bulunmaktadır. British Columbia'da bulunan en eski ve en büyük kütüphane, iki milyonun üstünde cilt ile birlikte çok sayıda belgeleri, mikroformları, haritaları, plakları ve başka kayıtlı bilgi ortamlarını içerir. Bunlar arasında bulunan öteki iki üniversite 1,7 milyon kadar cildi elde tutar. Kolejler toplu olarak bir milyon cilt esere sahip bulunmakla birlikte, bunlar il boyunca ve 20.000 cildin altından 100.000 cildin üstüne kadar varan büyüklükte dağılmışlardır. Ortaokul sonrası kuruluşlara 80.000'i aşkın öğrenci devam eder. Bütün üniversite, kolej ve enstitü kütüphanelerinin ortak kaynaklarına erişme fırsatını bütün bu öğrencilere sağlama meselesi, son yıllarda British Columbia Birleşik Kataloğu ve British Columbia Ortaöğretim Sonrası Kütüphanelerarası Ödünçverme Ağı'nın geliştirilmesi ile çözümlenmiştir. Son dört yıldır üniversite, kolej ve enstitü kütüphaneleri, mikrofiş üzerinde üretilen birleşik kataloğu yaratan bir yan ürün olarak kendi özel katalog kayıtlarını oluşturmak için, Toronto Üniversitesi Bilgisayarlı Kütüphane Sistemi (UTLAS)'ni kullanmışlardır. Bu mikrofiş kataloğu, Kütüphanelerarası Ödünçverme Ağı için bir yerleştirme aracı olarak hizmet eder. Bu ađ, birim maliyetlerini mümkün olabilen en alt seviyede tutarken, işlemi daha etkili kılmak için protokollar, teleks ve ulak sistemleri kullanır. Bazı halk kütüphaneleri ile özel kütüphaneler de British Columbia Birleşik Kataloğu'nun oluşumuna katkıda bulunmakta ve bütün kütüphane türlerini bir araya getiren bir ađ'a hizmet etmek üzere, Kataloğu sürdürmek ve genişletmek için il çapında bir bilgisayarlı katalog destekleme sistemini kuracak adımlar atılmaktadır. Kısacası, nerede bir bilgisayar terminali varsa orada bir «çevrimiçi» katalog veri temeli bulunacağı umuluyor. Ayrıca, kütüphane kayıtlarına bu genel girişin, toplumun artan beklentilerini karşılamak için, bir kütüphane hizmet örnekleri ve işleyişleri reformunu isteyeceği de hatıra gelir.

Okul kütüphaneleri okulların mütevellî kurullarının sorumluluğundadır. Kurullar İl'ce belirlenen okul bölgeleri içindeki okulları yönetirler. Kurul üyeleri seçimle gelir. Bununla birlikte, okul kütüphanelerinin gelişmesine ilişkin politikaları ve esasları İl Eğitim Bakanlığı belirler ve bunların yürütülmesi bölge müfettişlerince denetlenir. Uygulamada okul kütüphaneleri derme ve hizmetlerinin sürdürülmesine ilişkin sorumluluk okul müdürüne ve bu müdürün atadığı okul kütüphanecisine düşer. Şimdilerde, British Columbia'da yarım milyonun üstünde öğrenciye hizmet sunan yaklaşık bin beş yüz ilk ve orta okul kütüphanesi bulunmaktadır. Büyük okul bölgelerinde, özellikle şehir merkezlerinde, okul kütüphanelerine ve öğretmenlere hizmet sağlamak üzere oluşturulmuş bölge kaynak merkezleri vardır; bu merkezler, söz gelişi, bölgedeki bütün okullar adına görüm-işitim donatım ve materyallerinin ortak bir dermesini sağlayabilir ve sürdürebilirler. British Columbia'daki okul kütüphanelerine sağlanan malî destek, başka herhangi bir ildekinden daha fazladır.

British Columbia'daki özel kütüphanelerin sayısı son on yılda önemli derecede artmıştır. Bunlar Vancouver ve Victoria alanlarında toplanır. Oralardaki 100'ü aşkın kütüphane federal, il, bölge ve belediye seviyesindeki yönetimlerle ve özellikle mühendislik, balıkçılık, ormancılık, madencilik, bilim ve teknolojiye ilişkin iş ve sanayi ile işbirliği içinde bulunur. Yine, özel kesimdeki müşteriler için özelleştirilmiş literatür araştırma ve genelde işlemlerini bağımsız enformasyon servisleri kurmuş bulunan bağımsız kütüphaneciler ve kişiler artan sayıdadır.

8. Kütüphanecilik Eğitim ve Araştırması*

Kanada kütüphanecileri meslek eğitimlerini lisans üstü seviyede alırlar. Bu, Kanada'nın, üniversitelerine yüklenen meslek eğitiminin uzun geleneği çizgisindedir. Nüfusumuzun büyük kesimi lise mezunu olduğu ve ilgi çekici bir yüzdesi üniversiteye gittiği için, kütüphanecilik eğitiminin bu çok yukarı seviyede olması şaşırtmamalıdır. 1975'den beri Kanada'da kütüphaneciler için ilk mesleki derece, üç veya dördü lisans, iki veya fazlası lisans sonrası seviyesi ile geçen on sekiz yıllık bir okul dönemini temsil eden «master» derecesidir. Eğitim Kanada Federasyonunun pek özel bir sorumluluğudur. Üniversitelerimiz, il yönetimine bağlı olmakla birlikte, büyük ölçüde muhtar kuruluşlar olarak kalırlar. Kanada Kütüphanecilik okulları kendi programlarını federal baskı olmadan, kendi üst kuruluşlarının gözetimi altında, bağımsız olarak geliştirmede serbest olmuşlardır ve olmağa devam etmektedirler. Kütüphanecilik okullarına sahip yedi üniversite dışında Kanada'daki kütüphanecilik eğitimini doğrudan etkileyen başka bir topluluk, sınılabileceği gibi Kanada Kütüphane Derneği değil, Amerikan Kütüphane Derneği'dir. Bu ters durumun sebebi, Kanada'daki kütüphanecilik okullarının, Kanada Kütüphane Derneği'nin iyi niyeti ile, Amerikan Kütüphane Derneği'nin denklik tanınmasını istemesi ve kabul etmesidir.

«Ecole de bibliothéconomie»; «Kütüphanecilik bilimi», «Kütüphane Servisi», «kütüphanecilik ve enformasyon bilimi» veya «kütüphanecilik» «fakültesi» veya «okulu» gibi adlar taşıyan yedi lisans sonrası kütüphanecilik okulu, genelde, muhtarlık dereceleri ve Halifax'tan Vancouver'e, 6.050 kilometrelik bir mesafede geniş coğrafik yayılışları bakımından, bir kimsenin bekleyeceğinden daha fazlasına sahiptir. Hepsi, ilk yıllar programlarının tamamını veya bir kısmını mesleğin temellerini, «her pratisyen kütüphanecinin, bağlandığı işin çeşidine bakmaksızın, öğrenmesi gereken konuları»¹ veren derslere ayırırlar. Bütün okulların temel derslerinde ilgi çekici bir benzerlik bulunmaktadır. Kursların ad ve düzenlemeleri ne olursa olsun, herkes sağlama, seçim, bilgi ve materyallerin organize edilmesi ve yararlı duruma getirilmesi, yönetim, araştırma metodları ve veri işlemi/otomasyon'u konu alan dersleri okur. Bu temel programın ardından öğrencilerin kariyer beklentilerini ve mesleki tercihlerini gerçekleştirmek için seçtikleri dersler gelir. Burada da dersler kütüphane türlerini, biçimlerine ve kullanıcı topluluklarına göre materyalleri, çağdaş gerilim tekniklerini, vb. ele almak gibi belirli bir

* Bölümün yazarı Laurent - G. Denis Montreal Üniversitesi Kütüphanecilik Okulunun eski müdürüdür. Şimdi Toronto Üniversitesi Kütüphanecilik Fakültesinde profesördür. Bu makalenin editörlüğünü de yapmıştır.

benzerliğe sahip görünürler. Hemen her okulda öğrenci, yalnızca o kuruluşa özgü olan dersler bulabilir; fakat, genel izlenim belirgin bir benzeştir.

Kütüphanecilik okulları programlarının asıllarının yurdunu yansıtmaması beklenir ve Kanada'daki durum da böyledir. Buna rağmen bir takım derslerin ad ve açıklamalarında vurgulanırcasına Kanada'nın anılması gariptir. 1977'de Profesör Wilkinson değişik okulların müfredatında açıkça bölgesel etkinin pek az delilini buldu.² Geçen zaman içinde durum, yazık ki, değişmemiştir. Bütün okullar, belki de ekonomikten başka olmayan bir sebeple, bütün ülke yerine bölgeye ağırlık veren bir uygulama biçimi ortaya koyarlar.

Araştırma eğitiminin bir parçası, biri dışında bütün kütüphanecilik okullarında temel ders olarak yer alır. Bazı okullarda az sayıda öğrenciden oluşan bir «araştırma ekibi» kurulabilir. Oralarda, bazı derslerin yerine, az-çok master tezi çizgisinde olan bir araştırma ödevi hazırlanır. Araştırmaya, son on yıl içinde kurulmuş bulunan, az sayıda öğrenci çeken, mevcut iki doktora programında ağırlık verilmektedir. Daha çok araştırma, meslekteki herhangi bir topluluktan çok, kütüphanecilik okullarının öğretim üyeleri tarafından gerçekleştirilir. Araştırmaya katkılarının incelendiği 1978'de, 81 tam zamanlı kütüphanecilik eğitimcisinin 46'sı, 87 büyük proje ile uğraştıklarını belirtmişlerdir.³ Bu; bir üniversiteye bağlılık genellikle dış kuruluşlardan veya üniversitelerin kendilerinden araştırma ödeneği alınmasını hayli kolaylaştırdığı için, pek şaşırtıcı değildir.

Kanada'da üstlenilen bütün kütüphane araştırmalarının sayısı çok olmamakla birlikte, araştırma nasıl tanımlanırsa tanımlansın, Kanada'da bizim İngilizce konuşulan dünyanın devlerinin —Birleşik Devletler ile Büyük Britanya'nın— araştırma çabalarından büyük ölçüde yararlandığımız hatırlanmalıdır. Ayrıca, kütüphanecilik okulları öğrencileri ve öğretim üyeleri, fazla olmamakla birlikte, kütüphanecilik alanındaki araştırmaları üstlenmede yalnız değildirler. Meslek dernekleri ile yönetim kuruluşları da bu konuda önemli roller oynayabilirler ve oynamaktadırlar. Bir meslek kuruluşu tarafından yapılan katkının yakın örneği, Kanada Kütüphane Derneği'nce desteklenmiş olan bir Kanada Halk Kütüphaneleri araştırmasıdır. Mayıs 1979 ile Aralık 1980 arasında yapılan bu araştırmanın raporu **Project Progress** adı altında yayımlanmıştır. Yönetim kuruluşunca desteklenen araştırmanın bir örneği Ontario Eğitim Bakanlığı'nın devam etmekte olan Halk Kütüphaneleri Program Eleştirme'si'dir. Ekim 1981'e kadar, araştırma topluluğu il boyunca yirmiyi aşkın halk toplantısı yapmış ve ildeki kütüphane hizmetinin geleceği hakkındaki kanunî, malî, yapıyla ve teşkilâtle ilgili görüşlere ilişkin 289 özet almıştır. Bu yazı baskıya verildiği sırada araştırma, iki yıllık süresinin onsekizinci ayında olacak. Soruşturmanın Ontario vergi yükümlülerine bir milyon doların yarısı ile dörtte üçü arasında malolacağı tahmin ediliyor.

Ek olarak, Kanada'daki bir çok kütüphaneler araştırmayı destekler ve kütüphanecilerini araştırma faaliyetlerine katılmaya özendirir. Kanada Millî Kütüphanesi ile Quebec Millî Kütüphanesi akla gelen en belirgin örneklerdir. Quebec'teki 1978'lerin bibliyoğrafik coşkusu, Quebec Millî Kütüphanesi olmadan gerçekleşemeyecekti ve bu, güçlü bir kuruluşun kütüphane dün-

yasında sahip olabileceği etkinin mükemmel bir gösterisi idi. Fert olarak kütüphanecilerin araştırma yapmalarını sağlamak oldukça güçtür; fakat, meslekten kütüphaneciler, hukukçular, hekimler, diş hekimleri ve mimarlar gibi, meslek ustalıklarını pratiğe geçiren günlük meselelerin yapımcıları oldukları için, bu şaşırtıcı değildir. Onlar, eğitimleri ve yaratılışları itibarıyla, kendilerini incelemeye yönelik değildirler. Bununla birlikte, Quebec kütüphanecilerinin araştırma eğilimlerine ilişkin bir soruşturmaya cevap verenlerin çoğunun, çalıştıkları kütüphanenin istediği bir «araştırma» biçimiyle uğraştıklarını ortaya koymuştur.⁵

Kanada'da kütüphane teknisyenlerinin yetiştirilmesine yirmi yıl önce başlandı ve yeni bir kütüphane çalışanları soyu doğdu. Kütüphaneciler teknisyenlerinin eğitilmesi, görevi mezunlarını bir üniversite eğitimine esas olmayan teknik kariyer için yetiştirmek olan ortaöğretim kuruluşlarında ('gençlik' ve 'toplum' kolejlerinde) gerçekleştirilir. Kütüphane teknisyenleri ile ilgili eğitim programı, şimdi Quebec'te üç yıl sürelidir. Kanada'nın başka yerlerinde iki yıllık programlar uygulanır. Yakınlarda yapılan bir inceleme, Quebec'teki* Fransızca yedi ve Ontario'daki iki dilde bir program dışında, hepsi de İngilizce olan 23 program listelemektedir. Kanada'daki toplum kolejleri oldukça bağımsız kuruluşlardır ve kütüphane teknisyenlerinin dersleri, işleyişleri iki kılavuzlar takımının birine konu olmakla birlikte, kendi kuruluşlarına ilişkin zorlamalara tabidir. Quebec ve Ontario'da bakanlık kılavuzları bulunmaktadır; Kanada'nın geri kalan kısımlarında Kanada Kütüphane Derneği tarafından geliştirilen ve genel kurulunca 1973 yılında kabul edilen bir belge «örnek» olarak kullanılır. Kütüphaneciler, öğrenimleri bir yıllık meslek eğitimi programının —çok yakınlarda, 1970'lerin ortalarında bazı üniversitelerde yürürlükte olan Kütüphanecilik Bakaloryası, BLS'nin— bir aşısı gibi görünen kütüphane teknisyenlerini kabullenmek istemediler. Kütüphanecilik bakaloryası programları ile kütüphane teknisyenlerinin programları arasındaki benzerlik, bu programın bütün öğretmen ve yöneticilerinin meslek eğitimi görmüş kütüphaneciler olmaları ile açıklanabilir. Her yıl çok sayıda kütüphane teknisyeni diplomasını aldığı ve galiba Kanada kütüphanelerinde kütüphanecilerle yan yana iş bulabildikleri için, kütüphaneciler tarafından anlayışla karşılanmalıdırlar.

Kanada'da kütüphaneciler, her yerde olduğu gibi, kendilerini çağa uydurmak ve yükseltmek fırsatları için gürültü koparmayı sürdürmektedirler. Yedi lisansüstü kütüphanecilik okulunun hepsi de, çoğu kütüphane derneklerinin yaptığı gibi, bazı sürekli eğitim programları uygularlar. Bununla birlikte, doğrusunu söylemek gerekirse, Kanada'daki hiç bir kuruluş, kütüphanecilik okullarının kütüphanecilerin eğitimi için bir programa sahip olmaları anlamında bir sürekli eğitime sahip değildir. Kütüphanecilerin oldukça az sayısı ve ülke boyunca yaygın dağılımları, ekonomik ve aklı yünden yaşayabilir sürekli eğitim programı oluşturmayı imkânsız kılmaktadır. Kimi kişiler boş zamanlarının çoğunu bir konuda master derecesi elde etmek için harcamaktadırlar. Bu çaba gerçek bir dayanma ve direnme testidir ve işin ödülleri, aksine, çabanın ağırlık ve uzunluğu ile eşit

* 1975 yazında, Quebec kolejlerinde «Dokümantasyon teknolojisi» adlı yeni bir program ortaya çıktı. Bu program, kütüphane teknolojisi programını yavaş yavaş ortadan kaldırdı.

olacaktır. Bir çok başka kütüphaneciler, zaman, para ,coğrafik yer ve hattâ sans izin verirse, arasına yıllık konferans, seminer, vb. lere katılırlar.

9. Kanada Kütüphane Dernekleri*

Oldukça eski bir şaka, Kanadalının her meselenin çaresini «Haydi bir Krallık komisyonu kuralım» diye bulduğunu anlatır. Kanada kütüphanecileri için bunun eşiti «Haydi bir dernek kuralım» olabilir. Oldukça az nüfuslu bir ülke olarak Kanada, sayıca 1971'deki 45'den 1980'de 160 civarına yükselmiş bulunan kütüphane dernekleri açısından çok bereketlidir. Bu hızlı artış kısmen ülkenin büyüklüğünün sonucudur; üyeleri tecrit edilmiş bir alandan gelen dernekler, mesafeler daha kısa olduğu için haberleşmeyi daha kolay bulurlar. Bu, kısmen de genel nitelikteki derneklerin kendi özel ihtiyaçlarını karşılayamadığı ihtisaslaşmış toplulukların hislerine dayanır ve böylece, sayı yeter görüldüğü zaman, bu gibi topluluklar kendi öz derneklerini kurma eğiliminde olurlar.¹

Coğrafik temele dayanan dernekler vardır: İki büyük dernek olan İngiliz dilli Kanada Kütüphane Derneği (Canadian Library Association — CLA) ve Fransız dilli ASTED (Association pour l'avancement des sciences et des techniques de la documentation / Dokümantasyon Bilimleri ve Teknikleri İlerleme Derneği); sekiz il çapında ve bir çok-illi dernek; ve, şehirler gibi daha dar birimlere dayanan dernekler bunlardandır. Quebec-Ontario bölgesindeki örneklere Quebec Kütüphaneciler Derneği (Association des Bibliothécaires du Quebec-Quebec Library Association/ABQ,QLA), Ontario Kütüphane Derneği (Ontario Library Association / OLA) ve Ottawa-Hull Kütüphane Derneği (Library Association of Ottawa-Hull / LAO-H) girer.

Bölge temeline dayanan dernekler çok geniş, kapsamlı üyeliğe izin verirler ve kütüphaneciliğe ilişkin çok geniş sorunlarla ilgilenirler. Öteki dernekler de, bir büyük istisna ile, üyelik politikalarında oldukça izin vericidirler, fakat faaliyetlerinin kapsamı sınırlıdır. Bunlar arasında kuruluşlarla bağlantılı olanlar görülebilir: Üniversite, kolej, halk, okul kütüphaneleri ile özel kütüphaneler. Bunlar, daha büyük, coğrafi temele dayanan derneklerin kolları veya şubeleri (s.g., CLA'nın bir kolu olan Canadian Association of Public Libraries / Kanada Halk Kütüphaneleri Derneği), ya da ağırlığı olan bir Amerikan derneğinin (s.g., Eastern Canada Chapter of Special Libraries Association / Özel Kütüphaneler Derneği Doğu Kanada Bölümü) bölümüdürler. Kütüphanenin büyüklüğü başka bir altgruplamanın temeli olabilir: Otuz büyük üniversite kütüphanesi ile millî kütüphaneleri içine alan Kanada Araştırma Kütüphaneleri Derneği (Canadian Association of Research Libraries - CARL)'de olduğu gibi. Bir kısmında ağırlık konu ilgisine dayanır; s.g., hukuk, müzik, sağlık bilimleri, din, enformasyon bilimi. Bunlar genellikle millî üyeliğe sahiptirler, fakat Kanada Sağlık Kütüphaneleri Derneği (Canadian Health Libraries Association) ve Kanada Enformasyon Bilimi Derneği (Canadian Association for Information Science)'nde olduğu gibi,

* Bölümün yazarı B. L. Anderson, Kanada Millî Kütüphanesi Kütüphane Dokümantasyon Merkezi Şefidir.

yersel şubeleri bulunabilir (Geçerken, bir çok Kanadalı kütüphanecilerin konu temelli Amerikan derneklerinin kişisel üyesi oldukları belirtilebilir). Esas itibariyle temelde il çapında olan okul kütüphanesi/media derneklerinde materyalin biçimi ağırlık kazanır. Millî üyelikli bir topluluğun örneği, Kanada Harita Kütüphaneleri Derneği (Association of Canada Map Librarians)'dir. Etnik kökene (s.g. Kanadalı Polonez Kütüphaneciler Derneği / Polish Canadians Librarians Association); son on yılda ortaya çıkmış bulunan 'çevrimiçi' kullanıcı toplulukları iş ilişkisi üstünlüğüne; ve, üyeliği nitelik türüne dayalı meslekî bağlılığa dayanan kütüphaneci dernekleri vardır. Kütüphane teknisyenleri dernekleri bunların en kalabalık örneklerini oluşturur. Kütüphaneciler için, eskiden mevcut olan üç meslek derneğinden yalnız biri kalmıştır: Üyelerinin meslek standartlarını karşılaması gereken Quebec Profesyonel Kütüphaneciler Kurumu (Corporation of Professional Librarians of Quebec / Corporation des bibliothécaires professionnels du Québec).

Yukarıda anlatılanlardan çıkarılabileceği gibi, Kanada derneklerinde üyelik görüllüdür ve, Kurum için olan dışında, bir kimse ilgi duyuyor ve üyelik aidatı ödemek istiyorsa, genellikle üye olmak için hiç bir engel yoktur. Yine anlaşılabilir olabileceği gibi, dernek üyeliklerinde dikkat çekici bir katlanma (üst üste gelme) vardır. Bu kısmen büyük dernekler içinde iş ilgili kütüphane türüne dayanan birimlerin gereği olarak ortaya çıkar; öte yandan, CLA ve ASTED arasında mevcut karşılıklı üyelik anlaşması çeşitleriyle beslenir.

Kanada dernekleri, diri kalmak için, muhtemel üyeler havuzundan, işlevlerini yerine getirmelerini mümkün kılacak yeter sayıda üye çekmek zorundadırlar. ASTED, CLA ve Kurum, günlük dernek işlerini yürütmek için Merkez Sekreterlikleri çalıştırabilirler ve kollar, komiteler için bazı destekler sağlayabilirler. CLA ve Kanada Hukuk Kütüphaneleri Derneği (Canadian Association of Law Libraries)'nin yürütme sekreterlikleri vardır. Fakat bunlar istisnadır. Derneklerin işlerinin büyük kısmı, kendi öz zamanları içinde veya memurlarının rızası ile çalışma zamanlarında, gönüllüler tarafından yürütülür. Bu bakımdan, öyle görünüyor ki, kütüphanelere ilişkin ödeneklerin azalmasına sebep olan ekonomik faktörler, kütüphanecileri ve memurlarını dernek çalışmalarını desteklemeğe daha az muktedir ve daha az istekli kıldığı gibi, dernekler için de güçlükler doğuruyor. Ama, dernek çalışmaları Kanada'da kütüphane gelişmesinin temelidir. Kütüphaneler il'e ilişkin bir konu olduğu için, il derneğinin bir yandan CLA ve ASTED'in çabalarına da federal seviyede katılırken, malî desteğin artırılmasının sağlanmasındaki ve yersel hizmet standartlarının düzeltilmesini denemedeki rolü çok önemlidir. Dernek dergileri ve haber bültenleri Kanada'da yayımlanan bölgesel ve millî kütüphanecilik süreğen yayınlarının aşağı yukarı yüzde 50'sini oluşturur ve böylece ülkenin kütüphanecilerine yeni gelişmeler ve ilgi alanları hakkındaki başlıca bilgi kaynağıdır. Gerçekte «Kütüphanecilik basını», hem süreğen yayınlar ve hem de kitaplar için, daha çok bir dernekler basınıdır. Ayrıca, çoğu gerçekleşen yıllık konferanslar yoluyla dernekler, mesafelerin büyük olduğu ülkede çok önemli olan, kişiler arasındaki iletişimi beslerler.

Yeni teknik ilerlerlemeler dolayısıyla çok, çok önemli bir duruma gelen sürekli eğitim, son yıllara kadar, özellikle bu yıllık konferanslarda, hemen hemen yalnızca derneklerin işi olmuştur. Şimdi, yıl boyunca düzenlenecek daha bir çok seminerler için giderek artan bir baskı vardır; söz gelişi, Kanada Özel Kütüphaneler ve Enformasyon Hizmetleri Derneği (Canadian Association of Special Libraries and Information Services)'nce desteklenenleri çok iyi bir kabul görmüştür. Eğitim alanında da dernekler, kütüphanecilik okullarına giren öğrenciler ile özel araştırmalar üstlenmek veya daha üst örgün eğitime dönmek isteyen pratisyen kütüphaneciler için burslar koymuş veya başkalarını koymağa özendirmişlerdir.

Kanada kütüphanecileri milli, kütüphanecilik dışı ödüller ve kutlamalar almış iken kütüphane dernekleri, Kanadalı çocuk kitapları yazar ve resimleyenlerine ödül vermeyi uzun zamandır sürdürdükleri halde, kütüphanecilerin üstün başarılarını değerlendiren ödüller başlatmakta yavaş davranmışlardır. Bu durum, söz gelişi CLA'ca Kütüphaneciliğe Üstün Hizmet Ödülü'nün konulması ile, şimdi değişmiştir.

Dernekler hükümetlerin kütüphane incelemelerine katkıda bulunma, vb. yanında, Kanada'nın kütüphane meselelerine yönelik araştırmaları besleme de yardımcı olmuşlardır. Project Progress, CLA'nın himayesi altında tamamlandı.² Bazı dernekler (s.g., CARL ve Council of Administrators of Large Urban Public Libraries / Büyük Taşra Halk Kütüphaneleri Yöneticileri Konseyi) kendi üyelerinin istatistik incelemeleri yoluyla, gelecekteki araştırmalar için veri sağlamaktadır.

Kanada kütüphanecilerinin yüz yüze bulunduğu, özellikle hükümetle ilgili olan baş meselelerden biri, daha önce belirtilen parçalılıktır. Meslek bir çok sesle konuşur görünüyor ve özellikle kanun koyucular genel onayın nerede olduğunu merak ettikleri için bağışlanabilirler. Dernekler bunun üstesinden, değişik ortamların aracılığı ile, gelmeğe çalışıyorlar. İl kütüphane dernekleri başkanları, görevleri dolayısıyla, CLA Yönetim Kurulunun üyesidirler. Ayrıca, CLA ve ASTED'in bir sürekli ortak komiteye sahip olmaları yanında, iki dernek arasında resmî olmayan iyi bir danışma ve işbirliği vardır. Amerikan Özel Kütüphane Derneği (Special Library Association - SLA)'nin Kanada'daki iki şubesi, kendilerinin Kanada'daki karşılığı olan CASLIS ile ilişkiyi sürdürürler; dört Batı ili derneği, yani Alberta, Manitoba, British Columbia ve Saskatchewan'inkiler, ortak konferanslar düzenlemişler ve başka yollarla işbirliği etmişlerdir. Liste uzatılabilir; ancak, bu çabaların genellikle münferit olduğu ve asıl katmerli bağımlılıklar meselesini azaltmadığı itiraf edilmelidir.

IFLA üyeleri 1982'de, çoklukla CLA ve ASTED'in üyeleri ile karşılaşacakları için, bu iki dernek hakkında daha ayrıntılı bilgi verilecektir.

Kanada Kütüphane Derneği (CLA), 1946'ya kadar kurulmadı. Daha önceki çabalar, önce il derneklerinin —en eskisi 1901'de kurulan Ontario Kütüphane Derneği— kurulması sonucunda, Kanada mesafelerinin kayasına çarparak parçalanmıştır.

CLA'nın mevcut teşkilatlanmasında 5.000'i aşkın üye, beş bölüm halinde ayrılmıştır: Kanada Kolej ve Üniversite Kütüphaneleri Derneği (Canadian Association of College and University Libraries — CACUL), şimdi eskiden bağımsız olan Kanada Çocuk Kütüphanecileri Derneği (Canadian Association of Children's Librarians) ile birleşmiş bulunan Kanada Halk Kütüphaneleri Derneği (Canadian Association of Public Libraries — CAPL); Kanada Okul Kütüphaneleri Derneği (Canadian School Library Association — CSLA); Kanada Kütüphane Mütevellileri Derneği (Canadian Library Trustees' Association — CLTA). CLA/ASTED Sürekli Ortak Komitesi ile birlikte Koordinasyon Toplulukları (s.g., Teknik Hizmetler, Enformasyon Hizmetleri ve Sürekli Eğitim için) ve söz gelişi İstatistikler, Yayınhakkı, Entellektüel Hürriyet, Cezaevi Kütüphane Hizmetleri, Kütüphane Araştırma ve Gelişimi ve Print Handicaped Komiteleri de bulunmaktadır. En yakın gelişme, kütüphane tarihine ilişkin olanı da içinde, ilgi topluluklarının oluşturulmasıdır.

CLA Kanada Milli Kütüphanesinin kurulmasıyla sonuçlanan hareketin etkili bir destekleyicisi idi ve Kanada kütüphanecilerini federal seviyede temsil etmeyi ısrarla denerdi. Derneğin **Canadian Periodical Index** (Kanada Süreli Yayın Dizini)'i hâlâ Kanada materyallerinin geniş içeriğini veren tek genel Kanada dizinidir; Onun Kanada gazetelerini mikrofilm alma programı en eskilerden biri idi; yayınlar programı bir çok metinlerin ve ihtiyaç duyulan müracaat malzemesinin çıkarılmasıyla sonuçlanmıştır. Aynı zamanda O, önemli bir bilimsel dergi (**Canadian Library Journal**) ile yıllık konferanslarının tutanaklarını yayınladı.

Yayınlarla ilişkin yakın bir yararlı gelişme, CLA'nın başka kütüphanecilik yayıncıları ile yayınlarının bir kısmını veya hepsini Kanada'da pazarlamak için yaptığı sözleşmedir. Örnekler, belli Amerikan Kütüphane Derneği monografileri ve Evrensel Bibliyografik Denetleme'ye ilişkin IFLA yayınlarıdır.

ASTED ile birlikte CLA, İngiliz Kütüphane Derneği (The Library Association — LA) ile kütüphanelerarası işbirliği konusunda bir sözleşme imzaladı. Buna göre, üçü ortak ilgi çeken başka konularla birlikte niteliklerin eşitliği meselesini araştırırken, CLA LA yayınlarının dağıtıcısı olabilecektir.

ASTED, 1943'te kurulmuş olan eski Fransızca Konuşan Kanada Kütüphanecileri Derneği (Association Canadienne des bibliothécaires de langue française)'nin yerini alarak, 1973'de oluşturuldu. Kısa varlığında O, Quebec yönetimine sunduğu sayısız dosyalarla Quebec Kütüphane Derneği (Quebec Library Association)'nin yasama eylemlerini ileri götürerek; Université de Montréal'de denkliği kabul edilmiş Fransızca öğretim yapan bir kütüphanecilik okulunun kurulması için baskı yapıp bunu sağlayarak; ve, milletlerarası bir hizmeti yerine getiren AACR 1 ve 2 (**Règles de catalogage anglo-américaine**) gibi ihtiyaç duyulan malzemenin tercimesi ile, Quebec'teki kütüphanelerin, kütüphanecilik biliminin ve kütüphanecilik eğitiminin gelişmesi dalgasının arkasında hareket ettirici bir ruh olmuştur.

ASTED'in 1.200'ü aşkın üyesi, bilim kütüphaneleri (bibliothèques scolaires), kolej kütüphaneleri (bibliothèques de collèges), sağlık alanı ihtisas

kütüphaneleri (bibliothèques spécialisées dans le domain de la santé) ve halk kütüphaneleri (bibliothèques publiques) bölümleri arasında dağılmıştır; bir komisyon araştırma ve özel kütüphanelerin yerini incelemiş bulunuyor. Burslar ve Araştırma (Bourses et recherche), Yayımhakkı (Droit d'auteur), Olgunlaştırma (Perfectionnement), Yönlendirme (Orientation), Gençler için Kütüphaneler ve Okuma (Bibliothèques et lecture pour jeunes), Teknik hizmetler (Services techniques) ve Milletlerarası ilişkiler (Relations internationales) komiteleri bunlardandır.

CLA gibi, ASTED bir yıllık konferans düzenler, önemli bir dergi (**Documentation et bibliothèques**), konferans tutanakları, ve, sık* olarak, kendisinin veya bölümlerinin düzenlemiş olduğu workshop veya seminerlerin tutanaklarını yayımlar. (ASTED üyelerinin büyük çoğunluğu Quebec'te bulunduğu için, CLA'ninki gibi üyelerin dağılımı meselesi yoktur ve zamanlı konular için yersel bir takım workshop'lar düzenlemiştir.) Ayrıca O, bir monograflar yayımlama programına ve başka kütüphanecilik kuruluşları ile eserlerinin satış acentalığını yapmak üzere sözleşmelere sahiptir.

10. Kanada'daki bilgiçları*

Kanada kütüphaneleri, özellikle 1950'lerin başından itibaren, kütüphanelerarası işbirliği ve kaynak paylaşımı hedefine yönelmişlerdir. Gerçekte bu, 1953'te Kanada Millî Kütüphanesi'nin açılmasını sağlayan inandırıcı tez ve güçlü kampanyalarının ürünüydü. Millî bir birleşik katalogun oluşturulması yeni Millî Kütüphane'nin yükümlülüklerinden biri idi ve bu, sonraki onbeş-yirmi yıl boyunca, baş öncelik olarak kaldı. Şimdilerde, Kanada Birleşik Katalogu, 340 kadar Kanada kütüphanesine ait mevcutların temsil edildiği 14 milyon katalog fişine ulaştı. Tabii olarak, Kanada Millî Kütüphanesi bu yönetilmesi güç aracı, birleşik katalog işlevi yanında başka bir takım amaçlara hizmet eden, bilgisayar dayalı millî bir bibliyografik ağ ile muhtemel birleştirme amacı için, bilgisayar formuna dönüştürme yollarını arıyor.

1970'lerin başında Millî Kütüphane, bilgiçi hedefinin gerçekleşmesiyle ilgili bir planlama ve gelişme araştırmaları ve incelemeleri dizisi üzerine eğildi. Bunların ilki olan 1970'deki Sistemler Geliştirme Projesi, Millî Kütüphane için, ülkenin millî bibliyografyası **Canadiana**'nın genişletilmesi ve tümüyle bilgisayara dayalı olarak üretilmesi ile birlikte sağlama, kataloglama, süregelen yayınların denetlenmesi, Birleşik Katalog ve birleşik süregelen yayın listelerine ilişkin bütün işleri kapsayan bütünleştirilmiş bir bibliyografik sistem öngördü. 1970'lerin başında kurulan değişik araştırma topluluklarından çıkan bir takım tavsiyeler, kaçınılmaz bütünleşmeler getirdi: Söz gelişi, 1973'te kataloglama standartlarına ilişkin bütün faaliyetleri koordine etmek için Kanada Millî Kütüphanesi Kütüphane Standartları Ofisi'nin kurulması ve bibliyografik kayıtların doğrulanması; milletlerarası seviyedeki ilgi çekici değiştirimleri oldukça başarılı ve sürekli bir millî girişime dö-

* Bölümün yazarı F. Dolores Donnelly, Toronto Üniversitesi Kütüphanecilik Bilimi Fakültesi'nde profesördür.

nüştürmek üzere yine 1973'te kurulan Kanada MARC (Machine Readable Cataloguing/Aygıt Okumalı Kataloglama) Ofisi.

Özel araştırmaların en iddialılarından biri, bir Kanada bilgiği bağlantısı içindeki millî bir bibliyografik veri temelinin tabiat, işlev ve yapısı ile bir birleşik katalogun onun içindeki rolüne ilişkin alternatifleri incelemek ve tavsiyelerde bulunmak amacıyla idi. **The Final Report of the Canadian Union Catalogue Task Group** (Kanada Birleşik Katalogu Uzmanlar Topluluğu Son Raporu), ilişkiler arası üç bütünleyici olan bir bibliyografik ağ, bir kaynaklar ağı ve bir iletişimler ağının oluşturacağı bir Kanada Millî Kütüphane Ağı kurulmasına ilişkin bir gelişme planı teklif etti. O, Kanada hükümetinin, «kurulmuş ajansları bulunan Kanada Millî Kütüphanesi ile Kanada Bilimsel ve Teknik Enformasyon Enstitüsü (CISTI) aracılığında ve kütüphanelerin sürdürülmesinden sorumlu il ve arazi yönetimleri ile başka yönetimler, kurumlar ve kuruluşlar ile işbirliği içinde çalışan» üç sistemin finanse edilmesinde önemli bir rol oynamasını öğütledi.

Uzmanlar Topluluğu Raporu'nun ilgi çeken yanı, merkezileştirilmiş bir millî sistem üzerindeki geleneksel vurgulamadan hareket etmesi idi. Topluluk; yönetim birimi, siyasî, kuruluşa ilişkin ve malî zorlamalar yüzünden çok aşamalı planlamanın maruz bulunduğu büyük güçlüklerin farkında idi; ve, il ve il ötesi grupları arasında mevcut ve ortaya çıkacak olan ortak faaliyetlerin ağ potansiyelini ortaya koydu. Bu rapor, Millî Kütüphane'nin beş yıllık planının taslağını oluşturdu.

Daha 1965'te, bir Library of Congress MARC veya Canadian MARC format'ı yok iken, Toronto Üniversitesi katalog kayıtlarının makineleştirilmesi işine girişti ve beş yeni Ontario Üniversitesinin temel dermeleri için bilgi-sayarla üretilmiş bir kitap katalog hazırlamağa ve yayınlamağa başladı: ONULP projesi. Bir kaç yıl sonra Üniversite içinde ayrı bir Sistemler Bölümü kuruldu. 1971'de, Üniversite Kütüphanesi'nin Sistem Bölümü, Toronto Üniversitesi Kütüphane Otomasyon Sistemleri (University of Toronto Library Automation Systems — UTLAS) adı altında ayrı bir idarî alan olarak yeniden teşkilâtlandırıldı. 'Çevrimiçi' kataloglama destek servisi 1973 Eylül'ünde açıldı. O zamandan beri, UTLAS bir çok Kanada kütüphanelerine, hem İngilizce ve hem de Fransızca olarak, bilgisayara dayalı sistemler, hizmetler ve ürünler sağlamağa devam etti ve yakınlarda, Birleşik Devletler ile Japonya'daki müşteriler ile, milletlerarası pazarlara girdi. Ontario ilindeki her seviyeden kütüphaneler ile aynı zamanda Atlantik illeri ve British Columbia'daki 600'ü aşkın kütüphane sistemin ürün ve hizmetlerinden yararlanır. Kanada'daki UTLAS belki de Kanada'nın resmî olmayan millî bibliyografik bilgiği olabilirdi, fakat şimdi hükmünü sürdüren başka etkiler var.

Güçlü bir rakip, IBM'ce Batı Almanya'daki Dortmund Üniversitesi için geliştirilen ve tam bir kütüphane otomasyon sistemi olarak pazarlanmak üzere IBM tarafından geri satın alınan, DOBIS diye tanınan büyük, esnek yönetim sistemidir. IBM'in iki gelişme evresi arasında DOBIS Kanada Millî Kütüphanesi tarafından edinildi ve Kanada Millî Kütüphanesi ile CISTI'nin ortak kurulları tarafından, bu iki kuruluşta ve bazı federal yönetim kütüphanelerinde kullanılmağa başlanmasından önce, titiz bir olabilirlik testine

tabi tutuldu. Bir Ontario kolej kütüphaneleri birliği tarafından uyarlanması ve geliştirilmesi yüzünden DOBIS, Ontartio'da bir 'öncü proje' olarak kabul edildi. DOBIS, MARC'la uzlaşabilir olduğu için hem MARC'a dayalı sistemlere katkıda bulunabilir, hem de MARC'ın bant çıktılarını kabul edebilir. Bir 22 Ontario eğitim kuruluşu topluluğu olan The College Bibliocentre, kendi DOBIS sisteminden şimdiye kadar COM ve katalog fişleri gibi çıktı ürünleri geliştirmiştir; sistemin kapasitesinin kütüphanelerarası işbirliği ve süreli yayınların denetlenmesi için geliştirilmesi planlanıyor. NL/CISTI DOBIS sistemi henüz herhangi bir çıktı üretimi geliştirmemiştir ve edinilebilir MARC format'ları ile kendi otorite kayıtlarının tutulmasında ilgi çekici iç yeterlikler göstermiştir. Bu, DOBIS'in Kanada Bilgiği'nin geleceğinde önemli bir rolü olacağı anlamına gelebilirdi. Yakınlarda, 28 B.C. kütüphanesinden 800.000'in üstünde bibliyografik varlığın temsil edildiği, en hızlı büyüyen il bilgisayarlı birleşik kataloğu olan British Columbia Birleşik Kataloğu Yürütme Kurulunca oluşturulan bir araştırma ekibi, önerilen British Columbia Kütüphane Ağı (B.C. Library Network — BCLN)'nin, bir il kütüphanesi ağı'nın desteğinde bütün British Columbia kütüphanelerine bilgisayara dayalı hizmetin bütün derecelerinde bibliyografik bir yarar sağlamak için, NL/CISTI DOBIS sisteminin aynen benimsenmesini tavsiye etti.

Bu yazının sınırları, henüz bilgiği sözleşmeleri durumuna gelmiş olmakla birlikte, yine de ortak kütüphane anlayışına çok büyük katkılarda bulunmuş olan il/bölge seviyesindeki bir kaç başarılı atılımı ele almağa izin vermiyor. Ontario Üniversite Kütüphaneleri Ortak Sistemi (Ontario University Libraries Cooperative System — OULCS), British Columbia Üçlü Üniversite Kütüphaneleri (Tri-University Libraries in British Columbia — TRIUL), Ova Üniversite Kütüphaneleri Konseyi (Council of Prairie University Libraries — COPUL), Quebec Üniversiteleri Rektör ve Başkanları Konferansı Kütüphane Altkomitesi (The Library Subcommittee of the Conference of Rectors and Principals of Quebec Universities), Atlantik Üniversiteleri Derneği Kütüphaneciler Komitesi (The Association of Atlantic Universities Librarians Committee) gibi birlikler, son on yılda resmî olmayan iletişim kanalları aracılığında büyük başarılar göstermişlerdir. Öte yandan, seçkin ve ünlü UNICAT - TELECAT —Ontario ve Quebec'teki 21 üniversite, halk, özel ve yönetim kütüphanesinin oluşturduğu Kanada'nın en büyük birliği ve kullanıcı topluluğu— 30 Haziran 1980'de dağılmayı kararlaştırdı. Bu birliğin planlanması, Ontario Üniversiteleri Kütüphane Koordinasyon Ofisi Konseyi (The Council of Ontario Universities Office of Library Cooperation)'nce kurulup desteklenerek ve UTLAS'ın bilgisayar hizmetlerinden yararlanarak, 1970'lerin başında gerçekleştirilmişti. Sistemi bütün Ontario üniversiteleri desteklemediği halde, UNICAT - TELECAT birleşik dizini 1979'da 900.000'i aşkın katalog kaydını içeriyordu. Kanada Millî Kütüphanesi sonuçta kayıtlarının bir dizinini bir kütüphanelerarası ödünçverme enformasyon hizmeti olarak kullanmak üzere ortak bir sözleşme sağlamayı başarmıştı. Bir takım sebepler, görünüşe göre stratejik bir zamanda, bu topluluğun çaresizliğe düşmesine katkıda bulundu. Başlıcaları, kuşkusuz, değişen maliyetlerle ve Birlik'çe kullanılan kataloglamayı destekleme sistemine ilişkin alternatiflerin bazı kütüphanelerde zaten yer aldığı veya üyelerin kendi planlama tercihlerini

yönetimde daha çok denetleme ve söz sahibi olacakları başka sistem türleri üzerine koymağa yöneldikleri sırada kütüphane teknolojisinin ilerlemiş bulunması gerçeği ile ilgili idi. UNICAT - TELECAT'ın Quebec üyeleri, şimdi RIBLIN olarak bilinen kendi birliklerini kurdular.

Kanada'daki Ağların Geleceği : Bir Beş Yıllık Plan

Kanada Millî Kütüphanesi Ağ'lar Ofisi, 1976'da, mevcut ve kurulacak merkezlerin bir Kanada Kütüphane Ağ'ının gelişmesini nasıl artıracakı temel hedefi ile, Kanada'daki bilgisayarlı bibliyografik faaliyetlerin değişik yüzlerinin kapsamlı bir incelemesine girişti. **Canadian Computerized Bibliographic Centre Study** (Kanada Bilgisayarlı Bibliyografik Merkez Araştırması)'nin son raporu, Kanada Millî Kütüphanesi'nin 25'nci Yıldönümüne bir başlangıç olarak, Millî Kütüphane Müdürü tarafından başlatılan, Kanada Millî Kütüphanesi'nin rolüne ilişkin geniş ve derinliğine bir inceleme ile aynı zamana rastladı. Bu geniş alanlı görüş derlemelerin hepsi, Millî Kütüphane Müdürü'nün **The Future of the National Library of Canada / L'avenir de la bibliothèque nationale du Canada** (Kanada Millî Kütüphanesi'nin Geleceği) adlı raporuyla sonuçlandı; Bakan'a bildirildi ve 1979'da yayımlandı. Belgenin ana atılımı, temelde bir kaynaklar ağı (I. kısım) ve bir Bibliyografik Ağ (II. kısım) için ayrıntılı tavsiyelerle, Kanada Birleşik Kataloğu Uzmanlar Topluluğu tarafından sunulan taslağa dayanan merkezi olmayan bir kütüphane ağı'nın gerçekleştirilmesi için beş yıllık bir planın ortaya konuluşudur. Kaynaklar ağı'nın gelişiminde temel öge, dayanılan millî kaynak kütüphanelerinin tanınması ve nitelendirilmesi ve bu dermeleri sürdürmek için yeterli ödeneğin sağlanması olacaktır. Kaynaklar ağı'nın öteki oluşturucuları, Boston Spa'dakini örnek alan ve Kanada Bilimsel ve Teknik Enformasyon Enstitüsü'nün ödünçverme işlemleriyle birleştirilen millî bir ödünçverme merkezi; bir Kanada Kitap Değişirir Merkezi ile Multilingual Biblioservice (çok dilde kitap servisi) ve bedence engelliler gibi özel kullanıcı topluluklarını destekleyen hızlandırılmış bir program olabilir. Beş yıllık plan teklifinin gerçekleşmesi onun, baş önceliği bulunan Uzmanlar Topluluğu Raporu'nda taslaklanan bibliyografik ve iletişimler ağı gelişmesi yoluna girmiştir. Amacı millî bibliyografik denetlemeyi ve Kanada bibliyografik merkezleri ile kütüphaneleri arasında iletişim hatlarını sağlamaktır. Kanada Millî Kütüphanesi, bir kez daha, standartların geliştirilmesi ve yükseltilmesi ile millî, bölgesel, ilsel ve milletlerarası merkezler arasındaki iletişim hatlarını hedef alıyor. Bütün bunlarda, Kanada Bilimsel ve Teknik Enformasyon Enstitüsü ile işbirliği içindeki Kanada Millî Kütüphanesi, onların 'çevrimiçi' yönetim sistemlerini kullanarak, millî bir ağ biçimi olarak hareket edecektir. Hemen sezilebilecek bir bütünleştirme, NL/CISTI DOBIS ile College Bibliocentre (Kolej Kitap Merkezi)'deki DOBIS donanımı arasında; sonra UTLAS, British Columbia Birleşik Kataloğu (veya, olacağı şekilde, BC Kütüphane Ağı) gibi başka millî, bölgesel, ilsel ve milletlerarası bibliyografik servislerle bağlantı kurmak olacaktır.

Bu beş yıllık ağ planının gerçekleşmesi, gerçekten, Kanada Millî Kütüphanesi'nin girişmiş olduğu en stratejik atılımlardan biridir. O, yoğunlukla incelenmiş bir kuruma dayanır ve Kanada Kütüphane Derneği ile üyeleri